

Maria Johansdotter

”Jag är både karl och kvinnfolk och ändå mera på manssidan.”
Magnus/Maria på Färentuna höstetning 1705

ANNO 1702 EN TRANSPERSONS LIVSÖDE

PEDAGOGISKT MATERIAL TILL FÖRESTÄLLNINGEN MARIA JOHANDOTTER

Tema: Värdegrund, jämställdhet, genus, HBTQ-frågor

Ålder: Gymnasiet och högskolan

Metod: Diskussion före eller efter föreställningen

FÖRESTÄLLNINGEN

Maria Johansdotter är en berättarteater av Musikteater Unna. På scen finns endast en scenberättare och en musiker. En kommentar från en förstaårselev på gymnasiet uttryckte styrkan med muntligt berättande väldigt träffande. “Det var som om en 3D-film spelades upp framför mina ögon. Och med musiken blev det 4D.”

HANDLINGEN I KORTHET

Nyckelharpspelaren och transpersonen Maria Johansdotter levde sitt liv som Magnus Johansson i Karl XII:s Sverige. Med sitt virtuosa spel och vackra anlete sätter han sin omgivning i brand. Det är ett liv med många fester och Magnus har flera förhållanden med pigor samtidigt som det går rykten om att Magnus är både man och kvinna. Prästen anställer Magnus för att leda sången i Lovö kyrka. Magnus förälskar sig i Anna Andersdotter och de planerar att gifta sig. Men de lever på lånat tid och när prästen får reda på sanningen om Magnus biologiska kön grips han av en helig vrede och gillrar en diabolisk fälla. Äventyret kantas av hedersvåld, Annas självmordsförsök och en dödlig vänskap med hennes bror.

FRÅGOR - VAD HAR MITT LIV MED MARIA/MAGNUS ATT GÖRA?

Om Magnus/Maria

- Varför straffas Maria/Magnus?
- Kan det finnas liknande fall som Magnus även idag?
- Skulle Magnus blivit behandlad likadant idag?

Om normer

- Vad är normer?
- Finns det tillfällen då du upplever att du bryter mot normer?
- Vad händer när en person bryter mot normer?
- Varför bryter en person med könsöverskridande identitet mot normer?

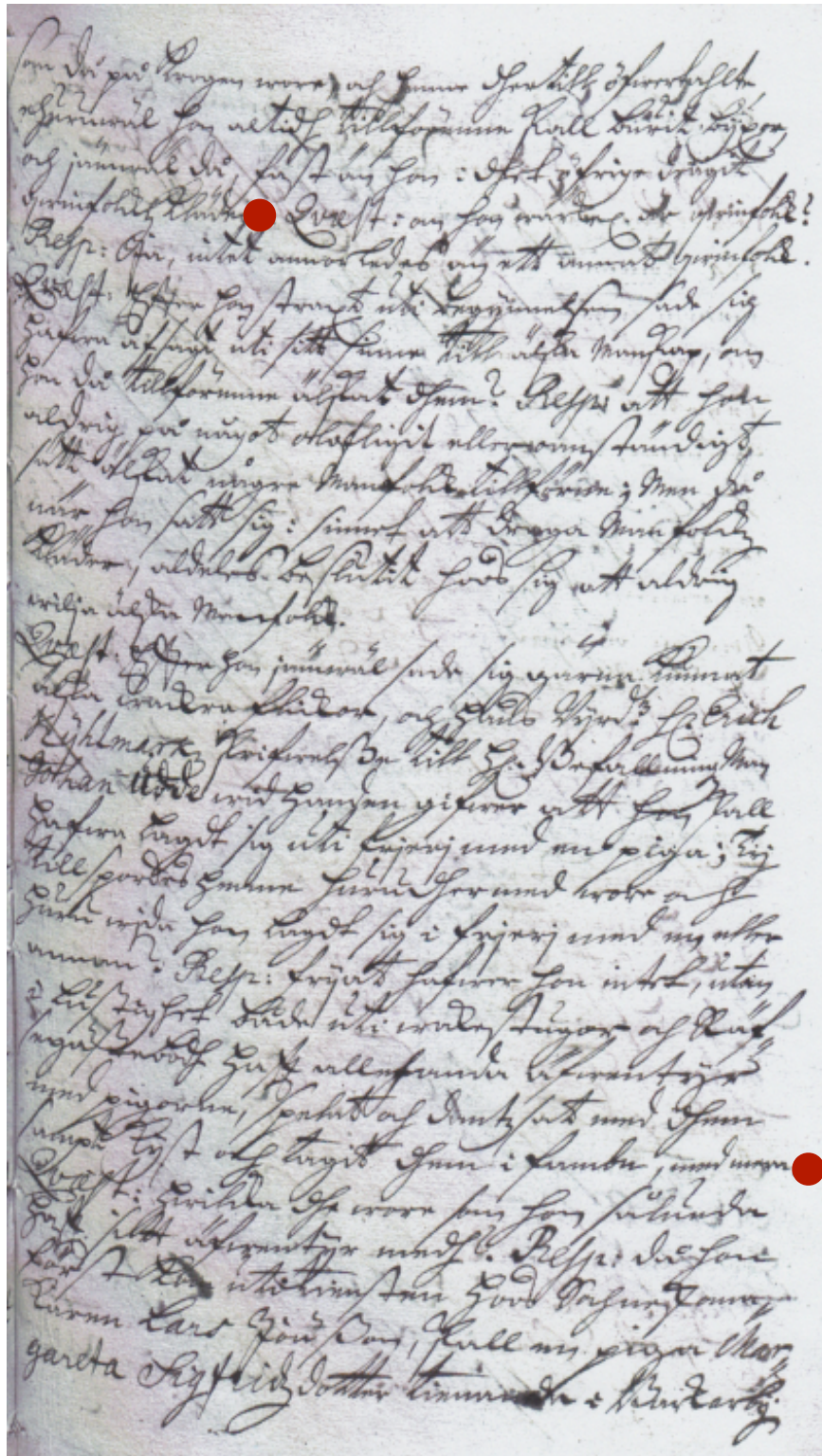
RÄTTEGÅNGSPROTOKOLLET

Föreställningen bygger på tre rättegångsprotokoll från 1705 och 1706 där Magnus/Maria dömdes för sin förbjudna kärlek med Anna. Domen var 14 dagars fängelse på vatten och bröd i en tid då fyra veckor var liktydigt med döden i ett Stockholmsfängelse.

Under rättegångarna satt en person och noterade allt som sades. Protokollet skrevs i efterhand av en skrivare/notarie. Ibland i protokollet förekommer *Qvaest* (fråga) och *Resp* (svar) men långt ifrån hela tiden utan texten är väldigt fri, nästan som en roman. Vi har dock valt ett avsnitt med frågor och svar för att ni ska få höra Magnus/Marias egna ord. Här är utdraget. Till höger är texten och till vänster en kopia av det verkliga protokollet. Texten börjar och slutar vid de röda punkterna. Kan ni tyda något ord i originalet?

”*Qvaest*: om hon verkligen är ett kvinnfolk? *Resp*: Ja, intet annorledes än ett annat kvinnfolk. *Qvaest*: efter att hon straxt uti begynnelsen sade sig hava av sagt uti sitt sinne till att älska manskap, om hon då tillförne älskat dem? *Resp*: att hon aldrig på något olovligt sätt älskat någre manfolk tillförne. Men då när hon satt sig i sinnet att draga manfolkskläder, alldeles beslutit hos sig att aldrig vilja älska manfolk. *Qvaest*: Efter hon jämväl sade sig gärna kunnat älska vackra flickor, och hans Vyrdt Hr Erich Kijlmarks skrivelse till Hr Befallningsman Johan Udde vid handen giver att hon skall hava lagt sig uti frieri med en piga, ty tillspordes henne huru därmed vore och huru vida hon lagt sig i frieri med en eller anna? *Resp*: friat haver hon intet, utan på lustighet både uti vakestugor och räfsegästabud haft allehanda äventyr med pigorna, spelat och dansat med dem, kysst och tagit dem i famn, med mera.”

Transkriberingen är gjord av historikern Jonas Liljequist vid Umeå universitet.

MUSIKTEATER UNNA

Johan Theodorsson | 073-203 81 59 | Scenberättare
Anders Peev | 070-405 04 48 | Musiker

johan@mariajohansdotter.se
anders@mariajohansdotter.se
www.mariajohansdotter.se